

◀ Luitje Hoeksema (staand) tussen zijn moeder Grietje en vader Luurt in Apeldoorn, ca. 1920. – Foto: collectie Luitje Hoeksema-fonds

bepaalde hij dat zijn boekenverzameling plus een kapitaal van tienduizend gulden de start van de Luitje Hoeksemabibliotheek zou worden. Van een deel van de rente kon het bestuur jaarlijks boeken kopen om de collectie aan te vullen. De verzameling van ongeveer zevenhonderd boeken groeide in de loop der tijd uit tot een ruime tweeduizend in 2018.

De bieb

De Luitje Hoeksemabibliotheek is al sinds de oprichting in 1938 gevestigd in het Dorpshuis van 't Zandt. Heika Tiessen-Georgius, Willem-Jan van Neck en Dieneke Siertsema-van Huis zijn de bestuursleden van vandaag en vertellen over het reilen en zeilen van de bibliotheek. 'De beheerder van het Dorpshuis functioneerde altijd als bibliothecaris. Het kwam wel eens voor dat iemand om elf uur 's avonds binnenstapte om nog een boek te lenen en dan haalde de kroegbaas dat zonder morren op. Lenen was gratis en als de uitleentermijn was verstreken, gingen de bestuursleden er zelf op af om de boeken weer op te halen.'

Erg druk is het nooit geweest in de bibliotheek, die veel Groningana en geschiedenisboeken heeft. Ook in de jaren zeventig probeerden de toenmalige bestuurders al leners te werven: 'Maakt er gebruik van, hoe meer hoe liever!'. Een oplossing kwam in 2001, toen de Luitje Hoeksemabibliotheek online toegankelijk werd via Biblionet. 'Dat was ideaal,' vertelt Siertsema. 'We kregen een berichtje en ik bracht de boeken dan naar de bibliotheek van Loppersum, van waaruit ze verder naar de aanvragers gingen.' Tiessen: 'Een toenmalig bestuurslid was tegen de aansluiting op Biblionet. 'Dan slijten de boeken,' vond hij. Maar wij waren allemaal erg blij dat de boeken nu eindelijk gelezen werden.' Het was dan ook erg jammer dat Biblionet twee jaar geleden besloot om een aantal particuliere collecties, zoals de Luitje Hoeksemabibliotheek, niet langer te ontsluiten. 'We hadden zestig tot zeventig aanvragen per jaar. Nu nul tot vijf.'

Strijd

Het wrange is, dat er bij de stichting van de bibliotheek een felle strijd geleverd werd over de boeken. Van Neck: 'De Universiteitsbibliotheek in Groningen wilde een aantal oude boeken hebben en vocht het testament aan, omdat ze vonden dat zij de zeldzame werken beter konden conserveren. Een aantal boeken ligt nu dus daar. Ook om de Ekke Fransemacollectie is bijna gevochten. Terwijl die boeken nu in dozen in een kelder in Appingedam liggen. Ook die collectie is niet langer te doorzoeken via Biblionet.'

De Luitje Hoeksemabibliotheek heeft een eigen catalogus op de website en probeert van alles om bekendheid te geven aan haar collectie. 'Het zou mooi zijn als we een samenwerking konden opzetten tussen allerlei particuliere bibliotheken, misschien met de Groninger Archieven. We hebben liever dat de boeken verslijten dan dat ze verstoffen.'

Leen eens een boek uit de Luitje Hoeksemabibliotheek via: www.bibliotheekluitjehoeksema.nl

In deze rubriek vertelt De Verhalen van Groningen iedere maand een verhaal uit jouw regio. Het verhaal is geschreven door een correspondent die in de regio woont. Benieuwd naar verhalen uit andere streken? Kijk dan eens op deverhalenvangroningen.nl/regio; daar vind je alle artikelen die we in de verschillende huis-aan-huisbladen publiceren.

Deze verhalen komen tot stand in samenwerking met

Regionaal Historisch Centrum
Groninger Archieven

Wie komt de boeken van Luitje Hoeksema lezen?

In het Dorpshuis van 't Zandt bevindt zich een bijna vergeten bibliotheek vol werken uit en over de vier noordelijke provincies. De verzameling werd in 1937 door Luurt Hoeksema nagelaten in een stichting die de naam kreeg van zijn enige, reeds overleden zoon. Wie waren Luurt en Luitje Hoeksema en hoe komt het dat er vandaag de dag geen mens meer een boek komt lenen?

Door Els Zwerver.

Luurt en zijn vrouw Grietje woonden op 't Zandt toen in 1889 hun enige zoon Luitje Martinus Anne geboren werd. Het jongetje groeide op aan de Korendijk, op een boerderij die later werd afgebroken. Vader Luurt was een belezen man en schreef schriften vol met aantekeningen over allerhande onderwerpen; van het Schnitgerorgel in de kerk van Eenum, de geschiedenis van verschillende borgen, de kerk van Loppersum, tot de doopsgezinden in de zestiende eeuw.

Tbc

Wanneer Luitje precies ziek werd, is onduidelijk, maar hij kreeg tuberculose. Ook leed hij vanaf zijn vijftiende aan zenuwpijnen. In 1911 besloot Luurt om met zijn gezin te verhuizen naar de bosrijke omgeving van Apeldoorn, op advies van de dokter. 't Klimaat is hier beslist voordeliger dan bij u,' schreef hij aan zijn neef Luurt Coolman, burgemeester van 't Zandt. 'Luitje die gaat langzaam mooi vooruit. [...]

Hij eet best en groeit er mooi op aan. De zenuwpijnen blijven sedert begin november weg, dat is ook al een geheele vooruitgang.'

Ondanks zijn ziekelijkheid werd Luitje fotograaf. Hij maakte vooral veel buitenfoto's, bijvoorbeeld van voetbalteams en woningen, om maar in de open lucht te zijn. Toch ging het met zijn gezondheid op en duur bergafwaarts en hij overleed op 20 augustus 1935 op 45-jarige leeftijd, acht maanden nadat zijn moeder was gestorven. Luurt in een brief: 'Totaal uitgeleefd. Hij kon de laatste dagen op geen been meer staan, wegens pijnen, onuitstaanbaar. Ik heb hem vroeger geboren zien worden en ik heb hem in Apeldoorn begraven.'

Legaat

De belezen Luurt stierf zelf in 1937 en liet zijn hele vermogen na aan het Groene Kruis van 't Zandt, ten bate van de tbc-bestrijding. Maar in een legaat

DE VERHALEN VAN GRONINGEN

www.deverhalenvangroningen.nl - info@deverhalenvangroningen.nl

